

## Riešenia Objavného kola zimnej časti na tému Kulinárske

### Kulinárske – 1 Nákupné zoznamy

Každý si do nákupného zoznamu napísal suroviny na nejaký pokrm. Suroviny sú zoradené abecedne, a vždy jedna z nich očividne nepatrí medzi ostatné.

Z ostatných sa dá pripraviť nejaký pokrm. Názov pokrmu sa začína na rovnaké písmeno, ako meno človeka, ktorý ho chystá, a má aj rovnaký počet písmen. To nám pomôže skontrolovať, že sme identifikovali správne pokrmy (špenát, suši, bábovka, carbonara, halušky, vývar, nákyp).

Ale čo so surovinami, ktoré sa doteraz nepoužili? Stanislav napísal, že ich využije. Spolu tvoria recept na sviečkovú. Tá aj súvisí s menom Stanislav rovnakým spôsobom, ako ostatné mená a zoznamy. Riešenie teda znie **SVIEČKOVÁ**.





## Kulinárske – 2 Kulinárska cesta

Na to, že ide o kulinárske kolo, je v šifre málo vecí priamo súvisiacich s jedlom. Celá šifra v podstate pozostáva len z odsekov, v ktorých nájdeme:

1. zoznam niekoľkých európskych miest
2. spomenuté nejaké jedlá, alebo skôr potraviny
3. zvláštny popis človeka, ktorý sa pridal po ceste

Keď sa pozrieme na jednotlivé časti v rôznych odsekoch, najviac nás asi budú zaujímať mestá, pretože vedľa mať v sebe ešte pomerne veľa skrytej informácie. Ako už asi tušíme na prvý pohľad, keď sa pozrieme do mapy vidíme, že cesty medzi mestami popísané v odsekoch sa dajú zrealizovať. Ide o pomerne rovné cesty a vymenované sú najväčšie mestá, cez ktoré ideme. Vždy ideme bez odbočovania po nejakej jednej veľkej ceste. Aby sme to prepojili s tematikou jedla stačí, si všimnúť označenie týchto ciest. Európske hlavné cesty sa označujú medzinárodnými kódmi E?? alebo E???, a na väčšine máp sú tieto kódy zobrazené. Tu už je spojitosť s jedlom blízko, pomôcť nám ešte vie to, že sa v každom odseku niekto pridáva k cestovateľom. Kódmi E a trojčísle sa totiž označujú aj prídavné látky v potravinách.

Cesty podľa odsekov a im prislúchajúce prídavné látky:

E551 – Oxid kremičitý  
E421 – Manitol  
E951 – Aspartám  
E422 – Glycerol  
E461 – Metylcelulóza  
E101 – Riboflavín  
E420 – Sorbitol  
E462 – Etylcelulóza

Pre kontrolu si môžeme všimnúť, že dané látky sa vyskytujú v potravinách, ktoré sa spomínajú v rovnakom odseku.

Posledným krokom bude získať heslo, pravdepodobne písmeno z každého odseku. Tu nám pomôže človek, ktorý sa pridáva vždy v nejakom meste, pretože narozdiel od potravín sa nachádza v rôznych častiach odseku. Počet miest v odseku nie je náhodný, pretože je rovnaký ako počet písmen pridanej látky. Z toho už písmená vieme dostať. Do hesla pridáme to písmenko z názvu látky, v ktorom meste v poradí sa pridal človek. Dostávame heslo **ČMÁRANIE**.

## Kulinárske – 3 Proces

Keď sa pozrieme na šifru, nachádza sa pred nami akási schéma. Hneď môžeme pozorovať základné vlastnosti, ako napríklad:

1. Pozostáva z podčiarkovníkov (pravdepodobne slov), šípok a obrázkov.
2. Do každého slova vedie jedna šípka, ku každej šípke patrí jeden obrázok.
3. Do stredového slova nevedie šípka, a práve jednou cestou sa vieme po šípkach dostať kamkoľvek.

Na niektorých podčiarkovníkoch sú čísla, konkrétne všetky od 1 po 26.



26 je písmen abecedy, avšak nedajme sa zmiať, čo by tam robilo každé písmenko práve raz, vrátane W či Q?

Pravdepodobnejšie je, že za ne doplníme 26 písmeniiek výslednej tajničky. Na to by sme teda chceli povypĺňať slová v šifre, no kde začať? Ako aj názov hovorí, asi pôjde o nejaký proces, ktorý schéma popisuje. Niečo vychádzajúce zo spoločného základu a vetviace sa.

Môžeme sa skúsiť pozrieť na jedinú poriadnu informáciu, ktorá nám zostala, a teda čo môžu symbolizovať obrázky pri šípkach. Pravdepodobne nejak popisujú čo sa deje medzi jedným a druhým štádiom procesu:



Samozrejme, začať treba od tých najočividnejších. Niečo čo môžeme chladiť alebo mraziť, niečo čo šľaháme.

Mohli by to byť napríklad vajcia, no pri nich nemáme toľko možností. Nádejnejšie vyzerá mlieko, z ktorého vieme dostať množstvo produktov. Mlieko by sme aj vedeli doplniť do stredu schémy, vychádza nám to na počet podčiarkovníkov, už len zistiť, aké procesy s ním robíme a čo vznikne.

Veľmi často sú tam hodiny, ktoré budú symbolizovať prejdený čas. Keď mliečne produkty necháme dlhší čas, buď sa pokazia, alebo v lepšom prípade budú kysnúť. Takto nám napríklad môže vzniknúť kefír.

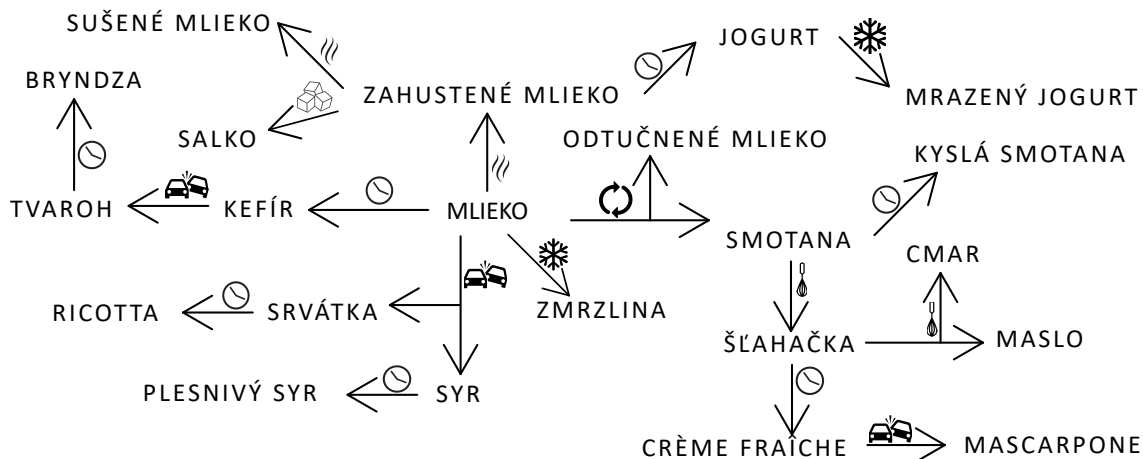
Symbol pary nám tiež môže sedieť, môžeme zohriať mlieko a odpariť z neho vodu. Produkt, ktorý vznikne podľa schémy, môžeme takto spracovať ešte raz, teda pôjde o medzištádium, zahustené mlieko, a potom konečný produkt sušené mlieko.

V kontexte mlieka vieme pochopiť aj obrázok autohavárie, ide o zrážku, a keď necháme mlieko zraziť, dostávame syr. Toto je jeden z procesov, kde vidíme, že môžu vzniknúť aj dva produkty, v tomto prípade máme aj srvátku.

Ako asi tušíme, šľahať by sme chceli smotanu na šľahačku, a smotana vzniká cez symbol šípok do kruhu. Tie majú symbolizovať odstreďovanie, teda spôsob, ako oddeliť tuk od mlieka a získať smotanu.

Kocky naozaj budú symbolizovať cukor, čím zo zahusteného mlieka dostaneme salko.

Celá schéma bude po vyplnení vyzeráť takto:



Potom už len vyberieme tajničku, ktorá má písmená z miest, ktoré sú označené číslami 1 – 26.

Dostávame: *heslo je taliansky syr na pizzu*. Odpoveď je teda **MOZZARELLA**.

## Kulinárske – 4 Menu

Zadanie šifry obsahuje jedálny lístok pozostávajúci z najrôznejších jedál. Keď si ich poriadne prečítame, niektoré chody sa nám môžu zdať trochu zvláštne... Samé arašidy, kôrovce, dokonca aj vlčí bôb... Určite ste si už raz znudene čítali jedálny lístok a videli malé číselká napísané pri niektorých jedlách. Takto sa totiž bežne označujú alergény prítomné v danom jedle. Štandardne sa takto označuje štrnásť alergénov. Vyzerá to tak, že v šifre nás zaujímajú alergény prítomné v jedlách...

V každom dni sa objavujú nasledovné alergény:

1. bageta obsahuje lepok (1), maslo mlieko (7) a arašidové maslo obsahuje arašidy (5). Krevety sú kôrovce (2), k tomu kešu oriešky (8) a sójové rezance (6).
2. krutóny obsahujú lepok (1), homár je kôrovec (2), tuniak ryba (4), k tomu sójové bôby (6), praženica z vajec (3) a arašidové (5) chrumky.
3. sójové (6) rezance, fazule lupin tiež známe ako vlčí bôb (13), a satay omáčka, ktorá sa vyrába z arašidov (5), k tomu pasteli, čo sú tyčinky zo sezamu (11).
4. údený sled' je ryba (4), chlieb obsahuje lepok (1), krabie klepätka sú z kôrovcov (2), opäť satay omáčka (5), ktorá sa mimochodom vyrába aj zo sóje (6), napokon vaječný (3) puding.
5. krevetová (2) polievka s rezancami, typicky obsahujúcimi lepok (1), a zelerom (9), losos (4) s horčicou (10), okrem toho majonéza obsahuje vajcia (3).
6. hovädzí vývar s rezancami (1), čínsky kapor (4), tamari omáčka, podobná sójovej (6), arašidový (5) koktejl a oriešková (8) zmrzlina, ktorá ako každá správna zmrzlina obsahuje aj mlieko (7).
7. tofu sa vyrába zo sóje (6), chobotnice sú napríklad mäkkýše (14), zatiaľ čo krevety sú kôrovce (2), v snehových pusinkách nájdeme vajce (3), a v sušenom ovocí okrem arašidov (5) nájdeme aj oxid siričitý (12).

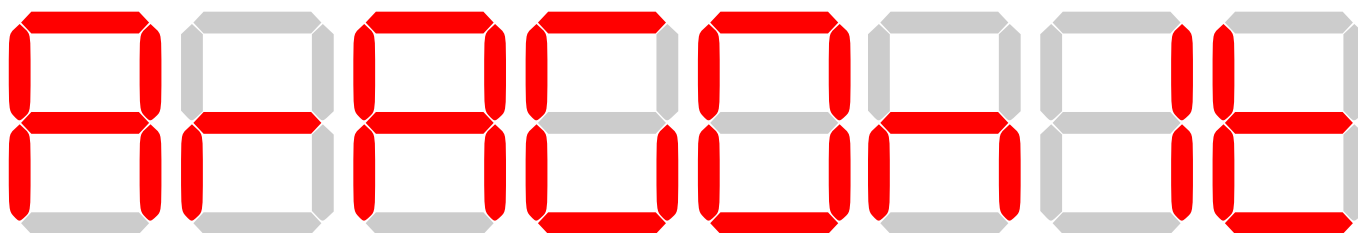
Čo spravíme s touto informáciou? Ako hovorí úvodný textík pomerne očividne: bude 14 segmentov. 14 segmentov sa väčšinou používa v elektronike pri zobrazovaní znakov abecedy a čísel na 14-segmentovom displeji.



Tento displej sa nachádza aj v šifrovacej pomôcke, dokonca s očíslovanými segmentami. Vyfarbíme pre každý deň zo zadania tie segmenty, ktorých číslo korešponduje s alergénom, ktorý sa v ten deň v strave vyskytuje. Pre každý deň dostaneme písmenko. Môžeme čítať heslo: **POVODENĽ**.

## Kulinárske – 5 Objednávky

Mám to na jazyku... pri tejto šifre sa opakujú rôzne ingrediencie. V každej vete si objednávame nejaký drink, ktorý nám bude namiešaný do pohárika. Každá z ingrediencií sa vyznačuje istou špecifickou chuťou. Kakao je horké, soľ je slaná, med je sladký, citrón kyslý a paradajková šťava má chuť umami. Umami je spôsobená glutamanom sodným a ďalšie jedlá, pri ktorých sa s ňou môžeme stretnúť, zahŕňajú napríklad sójovú omáčku, mäso alebo syry. Keď si spojíme doterajšie nadobudnuté informácie, môže nám napadnúť, že na vyriešenie šifry je potrebné pozrieť sa na ilustračné rozmiestnenie chuťových pohárikov na jazyku. Oblasť chuťových pohárikov je 7, pričom kyslá a slaná chuť sa nachádzajú po dvakrát – po bokoch jazyka. Čoho je ešte 7 a má podobné rozloženie? Môžeme prísť na to, že to je 7-segmentový displej. Teraz nám už len stačí pri každej objednávke vyfarbiť tie časti displeja, ktoré korešpondujú s chuťou, ktorá sa v objednávke spomína a dostaneme nasledovný výsledok:



Čo je v abecede 7-segmentového displeja riešenie **ARAGONIT**.